

Пољопривредне
Саветодавне и Стручне
Службе Србије

ISSN 2956-1604

БИЛТЕН

БРОЈ 4 • ДЕЦЕМБАР 2025. ГОДИНЕ

Министарство пољопривреде,
шумарства и водопривреде
Републике Србије

**БЕСПЛАТНИ СТРУЧНИ САВЕТИ И
ПРЕПОРУКЕ У ПОЉОПРИВРЕДИ**

САДРЖАЈ

1. ПРОИЗВОДЊА ЛЕСКЕ ОД ПОДИЗАЊА ЗАСАДА ДО БЕРБЕ - Милан Тошковић-----	3
2. БУБРЕЊЕ МЛАДИХ ВОЋАКА - Магдалена Тодоровић-----	4
3. ЗАШТИТА ВОЋАКА ОД ГЛОДАРА И ИЗМРЗАВАЊА У ЗИМСКОМ ПЕРИОДУ - Душан Спасић-----	5
4. IPARD МЕРА 4 - Снежана Јовић-----	6
5. УНАПРЕЂЕЊЕ СТОЧАРСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ - Душка Петровић-----	7
6. ТОВ СТАРИЈЕ ЈАГЊАДИ - Бранка Тодоровић-----	8
7. КАКО ПОКРЕНУТИ МИНИ ФАРМУ КОКА НОСИЉА - Надица Симоновић-----	8
8. ПЕПЕЛНИЦА ВИНОВЕ ЛОЗЕ - Никола Миленковић-----	10
9. СУЗБИЈАЊЕ СКЛАДИШНИХ ИНСЕКТА - Тања Давидовић -----	10
10. ЗАШТИТА ДУЊА - Евица Радоњић-----	11
11. БИОПЕСТИЦИДИ - Станојевић Сања -----	12
12. ВИШЕГОДИШЊЕ ЖИТАРИЦЕ - Саво Дошовић-----	13
13. ДОБРА ПОЉОПРИВРЕДНА ПРАКСА - Ивана Обрадовић-----	14
14. Агропонула-----	14
15. СТИПС-----	15

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА КУРШУМЛИЈА Д.О.О.

Пољопривредне
Саветодавне и Стручне
Службе Србије

Немањина бр. 13

Министарство пољопривреде,
шумарства и водопривреде
Републике Србије

БЕСПЛАТНИ СТРУЧНИ САВЕТИ И ПРЕПОРУКЕ У ПОЉОПРИВРЕДИ

Издавач:

Пољопривредна саветодавна и стручна служба
Куршумлија доо, ул. Немањина 13,
e-mail: pssskursumlija@gmail.com

Главни и одговорни уредник:

Зоран Лазић

Дизајн и техничко уређење:

Алекса Перовић

Штампа:

PECA PRINT

CIP - Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд 63

БИЛТЕН / Пољопривредна Саветодавна и Стручна Служба Куршумлија ;

главни и одговорни уредник Зоран Лазић - 2024, бр. 1- . - Куршумлија :

Пољопривредна Саветодавна и стручна Служба Куршумлија, 2024-

(Куршумлија : PECA PRINT. - 30 cm

Тромесечно. ISSN 2956-1604 = Билтен

(Пољопривредна Саветодавна и Стручна Служба Куршумлија)

COBISS.SR-ID 11264487

ПРОИЗВОДЊА ЛЕСКЕ ОД ПОДИЗАЊА ЗАСАДА ДО БЕРБЕ

Милан Тошковић

Дипломирани инжењер воћарства и виноградарства

Леска је култура која је у нашим крајевима позната од давнина. Некада се налазила углавном на рубовима шума, пропланцима као и на сиромашним и лошим земљиштима, међутим у последњих неколико година леска се све више почела гајити на нашем подручју. Леска је самоникли жбун који нарасте и до 6 метара висине. Врло је необична воћка која се разликује од осталог воћа по томе што цвета зими од децембра до марта. Такође за разлику од већине воћака које се калеме на подлогу, леска се гаји на властитом корену. Иако нема великих захтева и успева чак и на сиромашним земљиштима, пре подизања засада треба водити рачуна о припреми земљишта, ђубрењу и избору положаја. Леска је средоземна биљка која успева на надморским висинама од 140 до 600 м па јој као таквој углавном одговарају положаји који у нашем крају одговарају за гајење винове лозе. Леска најбоље успева на умерено влажним, осредње дубоким земљиштима повољне структуре и хумусним земљиштима са рН вредности од 6,0 до 8,0. Добро подноси карбонатне иловаче и скелетна земљишта. Подноси и нешто лошија земљишта, али на њима доноси слабији род. Код нас се у гајењу леске још увек доста греши при избору земљишта и садног материјала. Уопштено се сматра да леска може поднети температуре и до -25 °Ц, али само ако су оне краткотрајне. Због тога је најпогодније подручје за гајење подручје са заштићеним положајима благог нагиба. Леска је типични хелиофит што значи да за свој раст и развој треба доста светла. Такође захтева и доста воде током свог вегетационог периода. Пре подизања самог засада обавезно треба извршити анализу земљишта, а након тога према добијеној анализи припремити земљиште и извршити мелиоративно ђубрење. Припрема земљишта за плантажу и интензивно гајење леске обавља се темељно као и за друге интензивне воћне врсте. Ако земљиште нема довољно основних хранљивих састојака (фосфора и калијума) или је кисело то се може поправити додавањем минералних ђубрива и материјала за калцификацију према препорукама стручњака након добијене анализе земљишта. Садња леске препоручује се у јесен. За јесењу садњу треба обавити дубоко орање крајем лета. За пролећну садњу која се мање препоручује, дубока обрада може се обављати од

лета све до зиме ако то дозвољава влажност земљишта. Ниске температуре, смрзавање и одмрзавање током зиме изазивају уситњавање земљишта. Уколико је обављено мелиоративно ђубрење тако да је земљиште довољно снабдевано фосфором и калијумом, тада се прве четири године пре кретања вегетације леска ђубри азотом. Од четврте до осме године засад леске ђубри се минералним комплексним НПК ђубривима која се расипају у јесен, а на пролеће КАН-ом по целој површини засада. Од осме године надале ђубрење се обавља по истом принципу као и после четврте године с тим да се повећавају количине појединих хранива за 35%. За садњу је потребно имати квалитетне сертифициране саднице и сорте које се могу међусобно оплодити. Сорте леске су већином аутостерилне, само мањи број сорти су самооплодне са израженом хомогамнијом. Због сигурније оплодне треба планирати садњу неколико међуоплодних сората пошто цветање траје јако дуго, а опрашивање се обавља ветром. Најприсутније сорте леске у Србији.

Тонда Гентиле Романа – код нас познат и као Римски укусни. Омотач је дужи од плода, љуска је танка, кестењасто пругаста. Језгра је веома квалитетна, рандман је око 45 %. Тонда Гентиле делле Лангхе – жбун средње бујности, даје доста изданака и рано цвета. Плодови су округласти са заостреним врхом, у грозду их има 2-3 и ситни су, масе у просеку одо 2,5 грама.

Тонда ди Гиффони – протандрична сорта, лош опрашивач. Плод је округластог облика, редње крупан, масе око 2,5 грама, у грозду их у просеку има 2 – 3. Округласти омотач је дужи од плода, али кад сазри плод лако испада из њега. Рандман језгре је око 46 %.

ИСТАРСКИ ДУГИ – БУЈНА И РОДНА СОРТА

Еннис – Родна је сорта, пре свега због крупних плодова (4,7 грама у просеку) и доброг заметања. Рандман 49 %. Стабло је бујно, усправно. Омотач плода је средње развијен и плодови при тресењу лако испадају. При подизању нових засада јако је битан избор одговарајуће сорте јер оне које добро успевају у топлијим климатским условима, обично нису прилагођене гајењу у хладнијим и обрнуто. Након што се одабере сорта и парцела за

подизање засада, потребно је одредити број редова као и размак садње у редовима и између редова. Број редова једне сорте требао би бити паран, посебно ако се у засаду комбинују сорте чији плодови дозревају у различито време. Размак садње треба ускладити с земљиштем, бујношћу сорте, ос- обинама стабла, конфигурацијом терена као и узгојним обликом који желимо обликовати. Леска се узгаја у четири основна узгојна облика: природни грм, грмолика ваза као и узгојни облици ваза и пирамида. Карактеристика природног грма и грмолике вазе је да су оба узгојна облика без дебла, док узгојни облици ваза и пирамида имају дебло висине 30 - 70 цм. Од наведених узгојних облика, грмолика ваза најбоље задовољава потребе леске за условима раста. Узгојни облик грмолике вазе формира се најчешће у првим годинама раста с четири основне примарне гране на којима се обликују секундарне скелетне гране око 50 цм једна од друге. Тиме су задовољени природни услови раста, обликовања и подмлађивања грма као и диференцирања родних пупољака, уз најповољнију осветљеност унутрашњости и обода грма. Овај узгојни облик узгаја се на размацима 4 x 4 м или 4 x 5 м, док се стаблашнице узгајају на мањем размаку обично 4 x 3 м. На нагнутим теренима размак је мањи. Код садње се садница обавезно сади на дубину на којој је била посађена у расаднику јер уколико се посади предубоко, таква садница не расте и до три године. Потребно је напоменути

да леска у пуни род улази између пете и седме године, када може постићи принос од 4 до 10 кг по садници. Нега засада током првих неколико година обухвата кошење, окопавање и ђубрење. Примена хербицида у првим годинама гајења се не препоручује како не би дошло до контакта саднице и хербицида. Берба лешника обавља се од краја аугуста до почетка октобра, зависно од особини сорте и подручја гајења. Плодови су зрели када промене боју и када лако испадају из омотача. Сасвим зрели плодови су жутосмеђе боје. Прерано обрани плодови губе на квалитету, а језгра су смежурана и жилава. Приликом бербе плодови имају око 30 - 35% воде, па се суше на температури до 40°C док се проценат воде не спусти на уобичајених 10%.

ЂУБРЕЊЕ МЛАДИХ ВОЋАКА

Магдалена Тодоровић

Дипломирани инжењер
воћарства и виноградарства

Млади воћњаци су засади у периоду интензивног раста и развоја воћака. То је период од сађења воћних садница па све док оне не развију основне скелетне гране, с обележјем предвиђеног облика гајења. Наведени период краћи је код интензивних него екстензивних засада.

Младе воћке треба редовно ђубрити како би се убрзао раст и развој.

Од правилног ђубрења највише зависи брзина раста и развоја воћака. У првој и другој години воћке се ђубре појединачно.

Зона ђубрења око воћака треба бити нешто шири од крошње.

Прве године, почетком вегетације обавља се прихрањивање са 0,1 кг урее или 0,2 кг КАН-а или 0,3 кг НПК 15-15-15 по стаблу. Крајем маја или почетком јуна обавља се још једно прихрањивање с истим врстама и истом количином ђубрива као код првог прихрањивања.

Прве године гајења, у основном ђубрењу воћака с густим склопом, ђубри се по једној воћки с 0,15-0,20 кг с

једним од комплексних ђубрива НПК 7-20-30, НПК 6-18-36, НПК 7-14-21С или 0,1 кг НПК 8-26-26, НПК 10-30-20.

У другој години гајења ђубрење се обавља у исто време и с истим врстама ђубрива, с тим да се количина повећа за 30 -50%.

У трећој години гајења па надаље, ђубрење се обавља по целој површини воћњака.

Време ђубрења и врсте ђубрива исте су као и код ђубрења воћака у роду. Код прихрањивања младих воћака азотом треба настојати да се дода већа количина ђубрива воћкама које се слабије развијају како би се воћке уједначено развијале.

МЕЛИОРАТИВНО ЂУБРЕЊЕ ВОЋЊАКА

Под мелиоративним ђубрењем подразумевамо уношење основних хранива у земљиште због подизања нивоа хранива на оптимум. Тиме се воћњацима омогућује довољно снабдевање биљним хранивима дуги низ година. Од основних хранива то су фосфор, калијум, калцијум, магнезијум сумпор. Уз макрохранива уносе се и микрохранива. Потребна хранива и њихове количине утврђују се хемијском анализом узорака земљишта. Осим хемијског побољшања земљишта у виду хранива (минералних ђубрива) потребно је водити рачуна о биолошким својствима и механичкој грађи земљишта (механички састав, структура, специфична тежина, порозност, конзистенција земљишта).

У сврху побољшања структуре, водновоздушност режима, повећане пропустљивости за воду, ваздух и

топлоту у земљиште се уноси органска материја. Као органску супстанцу можемо користити стајско ђубриво (20 – 40 т ха) или тресет 30 – 60 м³/ха. Супстрати на бази тресета имају бројне предности над стајским ђубривом јер лакше се дозирају обзиром на познати садржај хранива, нема штетног испирања амонијака, мања је опасност од

болести и штеточина.

Уколико је земљиште кисело потребно је извести калцификацију (уношење калцијума) у количини 4–6 т/ха, коју је пожељно обавити годину дана пре мелиоративног ђубрења заједно са сетвом легуминозних биљака (зелена ђубрење). Органска и минерална ђубрива у јесен расипају се по површини, а затим риголовањем заоравају на дубину раста корена (до 60 цм).

За мелиоративну и основно ђубрење можемо користити високо концентроване формулације комплексних ђубрива са наглашеним садржајем фосфора и калијума:

- НПК 5-20-30 С
- НПК 8-16-24
- НПК 8-26-26
- НПК 7-20-30
- НПК 10-30-20
- НПК 8-24-24+2%МгО

Садржај потребних хранива одређујемо на основу хемијске анализе земљишта па се количине НПК ђубрива могу кретати у различитим вредностима.

ЗАШТИТА ВОЋЊАКА ОД ГЛОДАРА И ИЗМРЗАВАЊА У ЗИМСКОМ ПЕРИОДУ

Душан Спасић

Дипломирани инжењер воћарства и виноградарства

Зимски период у воћарству често се погрешно сматра временом одмора. Међутим, управо тада се спроводе мере које у великој мери одређују виталност стабала и висину приноса у наредној вегетацији. Две најважније активности су заштита од глодара и спречавање измрзавања стабала, јер се управо током зиме јављају оштећења која касније могу узроковати сушење или смањен принос воћака.

ЗАШТИТА ОД ГЛОДАРА

Глодари (посебно миш) током зимских месеци наносе значајне штете корену, кореновом врату и доњем делу стабла. Штете су често прикривене и уочавају се тек у пролеће када се воћке не развију правилно или потпуно пропадну.

ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ

- Одржавање међуредног простора - редовно кошење и уклањање короа смањује могућност настањивања

глодара. Коров и трава пружају заклон и храну, па их је неопходно контролисати и у касну јесен.

- Збијање земљишта - ваљање или гажење земљишта између редова у касну јесен онемогућава формирање тунела и рупа које глодари користе за кретање и склониште.
- Уклањање плодова и гранчица - остаци плодова и коре привлаче глодаре, те се препоручује чишћење површине око стабала.

ХЕМИЈСКЕ И МЕХАНИЧКЕ МЕРЕ

Уколико је популација глодара повећана, неопходно је применити регистроване родентициде (мамце), и то постављањем у активне рупе или тунеле, уз обавезно поштовање упутства о употреби. Могу се користити и механичке клопке и замке, нарочито у мањим засадима и око складишних објеката.

Код младих засада препоручује се заштита стабала пластичним или металним мрежицама око кореновог врата, које физички спречавају глодаре да гризу кору.

ЗАШТИТА ОД ИЗМРЗАВАЊА

У нашим климатским условима, опасност од измрзавања нарочито је изражена у низијама и долинама где долази до задржавања хладног ваздуха. Младе воћке, нарочито оне посађене у јесен, најосетљивије су на ниске температуре.

КРЕЧЕЊЕ СТАБАЛА

Једна од основних и најефикаснијих мера јесте бељење стабала смешом креча, бакар-сулфата и воде.

Ова једноставна и јефтина мера има вишеструки значај:

- смањује температурне осцилације у кори,
- спречава појаву мразева и пуцање коре,
- делује дезинфекционо, јер бакар уништава презимљујуће патогене.

Препоручује се да се кречење обави у новембру или почетком децембра, по сувом дану, и да се премаже до висине прве рачве грана.

ФИЗИЧКА ЗАШТИТА МЛАДИХ СТАБАЛА

Младе саднице могу се додатно заштитити омотавањем стабала (јута, агротекстил, слама) или насипањем земље око кореновог врата у висини од 20-30 cm, што спречава смрзавање корена.

У подручјима са оштријим зимама, могуће је користити и заштитне мреже или рукавце од агроплатна, који смањују губитак топлоте и штите стабла од ветра и снега.

ОСТАЛЕ МЕРЕ ПРИПРЕМЕ ВОЋЊАКА ЗА ЗИМУ

- Ђубрење органским материјалом - уношење стајњака или компоста у јесен помаже у регенерацији земљишта и бољем старту вегетације на пролеће.
- Третман бакарним препаратима - препоручује се као завршни третман пре зимског мировања, ради сузбијања патогена који презимљавају у пукотинама коре.
- Провера система за наводњавање и потпора - јесен је право време да се изврши контрола стубова, жица и црева, и да се обаве евентуалне поправке пре зиме.

ЗАКЉУЧАК

Зимска нега воћњака не захтева велика улагања, али доноси изузетно значајне резултате. Правовременим спровођењем мера заштите од глодара и измрзавања спречавају се губици који би се тешко надокнадили у наредној сезони.

Саветује се да произвођачи током новембра обаве све припремне радове, док временске прилике то дозвољавају. Здрав и добро припремљен воћњак основ је сваке успешне сезоне, а примена ових једноставних мера гаранција је стабилног и квалитетног рода.

IPARD МЕРА 4

Снежана Јовић

Дип. инж. воћарства и виноградарства

IPARD III програм доноси Мери 4 која се односи на агро-еколошко-климатске мере и мере органске производње, пише у новом издању онлине часописа „Ипард на длану“.

Потенцијални корисници Мере 4 биће регистрована пољопривредна газдинства која добровољно прихвате обавезу да у периоду од пет година примењују одговарајуће праксе и методе пољопривредне производње, које превазилазе „полазну основу“. „Полазна основа“ подразумева поштовање захтева „вишеструке усклађености“, односно добрих пољопривредних и еколошких услова и обавезних захтева у погледу заштите животне средине, здравља људи, животиња и биља, као и добробити животиња. Захтеви „вишеструке усклађености“ у Републици Србији нису још увек успостављени на начин како је то прописано европским законодавством.

За потребе програмирања Мере 4 биће неопходно дефинисати и описати обавезе и услове који су релевантни за одабране операције у оквиру Мере 4, а који су већ уређени националним правним актима из области

пољопривреде и заштите животне средине и који су уједно и еквивалентни релевантним прописима ЕУ.

Финансијска подршка за газдинства биће обезбеђена у виду годишњег плаћања по јединици површине или по грлу угрожене расе, као накнада за губитак прихода и додатне трошкове, који су настали као резултат придржавања посебних услова који превазилазе „полазну основу“. Јасно дефинисана „полазна основа“ је предуслов за обрачун висине накнаде која одговара реалним трошковима спровођења ове мере.

Адекватан избор типова операција у оквиру Мере 4 веома је значајан, јер треба да омогући пољопривредним произвођачима да остваре своје циљеве у производњи и да уједно заштите и унапреде стање животне средине на свом газдинству, што је у овом тренутку велики изазов за Управљачко тело. Недостатак потпуно функционалног IASC система и неразвијен систем за идентификацију парцела (LPIS) у великој мери ће утицати на избор типова операција у оквиру Мере 4, с обзиром на то да се плаћања могу обрачунавати само за површине пољопривредног земљишта на којима се мера спроводи.

Неопходно је развити методологију мерења прихватљиве површине за сваки тип операција. Такође, на избор типова операција намењених за подршку подручјима којима је потребна посебна пажња значајно утиче и недостатак података о степену угрожености природних ресурса у тим подручјима.

Приликом израде IPARD III програма, Управљачко тело улаже велике напоре у идентификацију адекватних типова операција које ће допринети заштити земљишта, воде и биодиверзитета, узимајући у обзир да је одрживо управљање ресурсима и заштита животне средине основа за стабилност и квалитет домаће пољопривредне производње у условима све већих ризика на глобалном тржишту хране.

Извор: Agrosmart

УНАПРЕЂЕЊЕ СТОЧАРСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ

Душка Петровић

Дипломирани инжењер сточарства

Сточарство представља једну од најзначајнијих грана пољопривреде, јер обезбеђује висококвалитетне намирнице – млеко, месо, јаја и вуну – као и органско ђубриво и сировине за прехранбену и текстилну индустрију.

Да би се сточарска производња развијала у складу са савременим захтевима тржишта, потребно је континуирано

унапређивати све њене сегменте: генетику, исхрану, услове држања, здравствену заштиту и економску организацију. Како би унапредили сточарску производњу о свим доле побројаним аспектима морамо да водимо рачуна без обзира на категорију и врсту животиња. Сваки по наособ има велики утицај да би унапредили сточарску производњу.

1. ГЕНЕТСКО УНАПРЕЂЕЊЕ

- Селекција и одгој најбољих грла ради побољшања приноса и квалитета производа.
- Увођење вештачког осемењавања и коришћење провереног приплодног материјала.
- Повећање удела плодноносних и продуктивних раса прилагођених домаћим условима.
- Контрола порекла и систематско вођење евиденције о родитељским линијама.

2 ИСХРАНА ЖИВОТИЊА

- Научно заснована и избалансирана исхрана у складу са врстом, старошћу, производним стадијумом и расом.
- Производња квалитетне крме (силажа, сено, зелениш) на сопственом имању.
- Коришћење протеинских додатака (сојина сачма, сунцокретова погача) и минерално-витаминских премикса.
- Редовна и довољна испаша, нарочито код говеда и оваца.

3. УСЛОВИ ДРЖАЊА

- Објекти треба да обезбеде добру вентилацију,

осветљење и суву постелицу.

- Прелазак са везаног на слободан систем држања, који омогућава више кретања и бољу добробит животиња.
- Редовно чишћење и дезинфекција простора и опреме.
- Прилагођавање објеката климатским условима (летња и зимска заштита).

4. ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

- Редовна вакцинација против најчешћих заразних болести.
- Дехелминтизација (уклањање унутрашњих и спољашњих паразита).
- Контрола млека, меса и воде ради очувања здравља људи и животиња.
- Сарадња са ветеринаром и вођење здравствених картона за свако грло

5. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА ПРОИЗВОДЊЕ

- Примена савремене механизације (музалице, секаче, миксери за храну).
- Увођење аутоматизованих система за музу, појење и храњење.
- Коришћење информационих технологија за праћење производње, продуктивности и здравственог стања.

6. ЕКОНОМСКА И ОРГАНИЗАЦИОНА УНАПРЕЂЕЊА

- Смањење трошкова производње рационалним коришћењем ресурса.
- Удруживање пољопривредника у задруге ради заједничке набавке и пласмана производа.
- Приступ државним субвенцијама и фондовима за сточарство.
- Едукација произвођача кроз семинаре, саветодавне службе и праксу.

7. ЕКОЛОШКИ АСПЕКТ

- Коришћење стајњака као органског ђубрива у биљној производњи.
- Избегавање загађења воде и земљишта отпадним материјама.
- Увођење одрживих система сточарства (еко-фарма, биопроизводња).

Унапређење сточарске производње подразумева стално праћење нових технологија и примену савремених метода у узгоју, исхрани и нези животиња. Само систематским радом, улагањем у знање и опрему, може се постићи већа продуктивност, бољи квалитет производа и економска одрживост сточарства.

ТОВ СТАРИЈЕ ЈАГЊАДИ

Бранка Тодоровић
саветодавац за сточарство

Тов старије јагњаци је тов залучене јагњаци која у старости од 6-8 месеци треба да постигну телесну тежину 35-45 кг и рандман клања 45-50%. Искрања јагњаци је обично паша са додатком концентроване хране. Поред концентрата може се за исхрану употребити сено, силажа, репини резанци. Практикује се да се у првом делу това исхрана базира углавном на паши уз минималан додаток концентрата,

а при крају това прелази се на интензивну исхрану само концентратом.

У односу на исхрану тов залучене јагњаци дели се на брзи и пашни тов. Код брзог това исхрана јагњаци је интензивнија уз велику употребу концентрата, сена и силаже. При исхрани концентратом храна се даје два пута дневно, а количина оброка се одређује према томе колико хране јагњад могу да конзумирају за 20-30 минута. Јагњад се хране увек у исто време са једнаким

размацима између оброка. После сваког храњења концентратом даје се сено. За исхрану јагњаци у тову могу се употребити аутоматске хранилице. Јагњад храњена на хранилици остварују већи дневни прираст, али имају и већи утрошак хране за 1 кг прираста. Услед превеликог узимања концентроване хране пробавни тракт јагњаци оболи и зато се у хранилице ставља комплетна смеша тј. заједно са концентратом и 40-60% млевеним сеном. Јагњад у тову могу да постигну дневни прираст од 150 до 220 грама. При товљењу пуним obroком концентрата јагњад поједу дневно 1,3 до 1,6 кг зрна и 0,75 до 1 кг сена при крају това.

Веома је раширен тов залучене јагњаци на паши у доба вегетације. Квалитетна и довољна паша може послужити и као једина храна у тову. Ако је трава млада и бујна, јагњадима се даје обавезно мања количина кабасте хране ради спречавања поремећаја у пробавном тракту. Тов залучене јагњаци на пашњаку користи се веома много у планинским пределима где има квалитетних пашњака. Успех оваког това зависи од масе тела јагњаци при залучењу, уједначености, расног састава, типа рођења и пола јагњаци. Јагњад залучена са већом масом тела боље напредују, јединчад нешто брже од близанаца, а мушка јагњад брже од женске јагњаци. Дужина това зависи од почетне и завршне тежине јагњаци и од постигнутог дневног прираста.

Трајање това често се прилагођава према тржишту, односно према могућностима пласмана утовљене јагњаци.

КАКО ПОКРЕНУТИ МИНИ ФАРМУ КОКА НОСИЉА

Надица Симоновић
саветодавац за сточарство

Покретање мини фарме кока носиља постаје све популарнији начин да се обезбеди стабилан приход и здрава, домаћа јаја. Уз релативно мала почетна улагања, овај посао може бити исплатив и одржив чак и на малом

простору. Први корак и најважнији корак јесте јасно дефинисање циља производње. Пре почетка потребно је одлучити да ли ће фарма служити искључиво за сопствене потребе или је у плану пласман производа на тржиште. На основу те одлуке се планирају трошкови који обухватају набавку кока, изградњу или адаптацију објекта, опрему, храну и ветеринарске услуге. Сам успех производње зависи од степена обезбеђења оптималних услова држања (обезбеђење квалитетне хране и воде у довољним количинама; обезбеђење одговарајуће климе у објектима и то температуре, састава ваздуха, влажности и осветљења; коришћење одговарајуће опреме, којом се спречава повређивање грла). За почетак је идеалан број од 20 до 50 кока, јер је тада лакше организовати посао и одржавати контролу производње. Постоје различити начини држања кока носиља (подни систем или држање у кавезима), а избор зависи од броја животиња, циљева производње и расположивих ресурса. Кавезни систем подразумева држање кока у групним или појединачним кавезима, што омогућава лакшу исхрану, прикупљање јаја и одржавање хигијене, али смањује могућност кретања и природног понашања. На мањим газдинствима најпрактичнији је полуотворени систем са испустом, док веће фарме чешиће бирају кавезни или подни систем са контролисаним условима. Добро осмишљена стаја и одговарајући начин држања представљају основу успешног и стабилног узгоја

кока носиља. Производња јаја је у тесној вези са дужином светлосног дана којој су кокице изложене. Ако се кокошке држе на природном светлу програм се прилагођава према дужини природног светла. Са почетком светлосне симулације почиње се када кокице достигну масу од 1450-1500г. Практикује се да почетно повећање светла не буде мање од 1 сата недељно, а потом се сваке наредне недеље продужава 15-30 минута док се не постигне дужина дана 15-16 часова. Препоруке су да се продужење светла заврши са постизањем шпица носивости. Интензитет светла се такође постепено повећава до вредности 20-40 лукса. Правило којег се одгајивач мора придржавати је да када су дужина дана и интензитет светла достигли технолошки препоручене вредности, не сме се дозволити скраћивање светла ни смањење његовог интензитета.

ПОДНО ДРЖАЊЕ

Код подног држања кокошака рачуна се просечно 6 кокошака по 1м², однос дужине и ширине стаје треба да буде што приближнији нпр. 1,5:1 до 2:1. Такође, код подног држања кока цео расположиви простор се дели на три дела: простор са простирком, простор са летвама и простор за гнезда. Простор са простирком заузима од 1/3 до 1/2 укупног простора стаје. Код простирке је важно да остане што дуже растресита. Растресена простирка довољне дебљине (15-20 цм) уноси се у објектат непосредно пре сваког поновног уношења живине и избацује се са чишћењем на крају периода коришћења сваког јата. Простор са летвама је уздигнут на 70-100 цм (за лакше расе више а за теже ниже). Површина целог простора се покрива специјалном жичаном мрежом која се плете тако да су поједина окца приближно 2,5х2,5 цм. Таква мрежа омогућава несметано пропадање екскремената, али спречава пропадање јаја у случају да се снесе изнад овог дела за екскременте. Гнезда за ношење јаја се постављају у најудаљеније крајеве објекта који су уједно и најмирнији. Гнезда треба да омогуће да кокошке без узнемиравања могу да носе јаја, али у исто време треба да спречавају непотребно задржавање кока у гнездима. Ради тога се приступ гнездима прави у виду летвица, а гнезда уздижу изнад површине пода на најмање 80-100 цм. Групна гнезда се једноставније праве тако да у њих истовремено могу да уђу 4-6 кокошака. За исхрану се користе корита или округле хранилице које се постављају изнад простора са летвама (исто као и појилице). Код одређивања простора за исхрану треба рачунати да свака кокош има око 12 цм простора на кориту, а око 8 цм на округлој појилици.

КАВЕЗНИ СИСТЕМ

Кавезни систем држања кока постаје све више стандардни начин држања кока носиља. Држањем кока у кавезима се избегавају основни недостаци подног држања: боље искоришћење расположивог простора, лакше

одржавање потребне хигијене, боља носивост уз боље коришћење хране итд. Најчешће се користе степенести, етажни и батеријски кавези. Данас се производе степенести кавези разних величина у могућности коришћења. Основна величина кавеза, са одређеним условима – за 2,5, најчешће 3-4 кокошке, од којих свака треба да има приближну површину од око 450цм², односно 0,045 м² – на 1 м² нето површине кавеза може да се узгаја око 22 коке.

НАБАВКА КОКА И РАСА

Најбоље је почети са младим носиљама старости од 16 до 20 недеља, јер тада убрзо креће ношење јаја. Расе попут Легхорна и Минорке су познате по доброј носивости. Легхорн је најпознатија и најбоља раса за производњу јаја у свету. Постоје различити типови Легхорна (амерички, енглески, немачки, италијански, итд.) али је најраспрострањенија бела а после јеребичаста. Кокоши проносе са 140-150 дана.

Просечна носивост кокоши у производним јатима је 200, а елитним 250-280 јаја. Минорка је слична Легхорну али у односу на њега касно стасава, спорије расте, мање је носивости али су јаја веће масе. Треба имати у виду да се Минорка теже аклиматизује. Од домаћих кокошака се, у малим јатима, може гајити главата кокошка (голошијанка), сомборска капава и обична домаћа кокош. Оне су прилагођене скромним условима држања и исхране, који одликују традиционално екстензивно живинарство у нашој земљи.

Сакупљање јаја треба вршити свакодневно, јаја чувати на сувом и прохладном месту. Мала фарма лако може пласирати производе комшијама, локалним продавницама или на пијаци.

ИСХРАНА И НЕГА

Исхрана је кључна за квалитет и количину јаја. Исхрана је по вољи, потребно је да буде избалансиран однос протеина, енергије и минералних материја, такође је пожељно да храна буде пелетирана.

Најсигурнији избор су готове смеше за носиле, али је могуће и самостално прављење оброка на бази кукуруза, пшенице, протеинских додатака и кречњака који утиче на чврстину љуске. Чиста вода мора бити доступна у сваком тренутку. Важно је да се обезбеди довољно простора на појилици за свако грло.

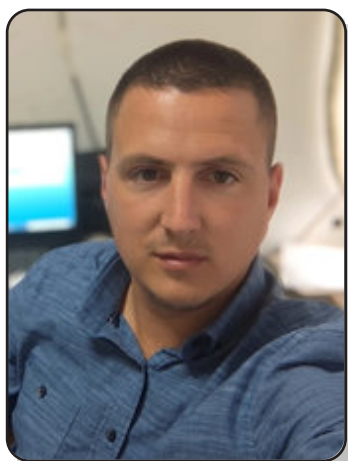
Такође је важно нагласити да је неопходно редовно чишћење простора, вакцинација и заштита од паразита ради очувања здравља јата.

Мини фарма кока носиља одличан је начин да се уз мало улагања покрене мали породични бизнис. Кључ успеха је у правилним условима држања, квалитетној исхрани и редовној бризи о животињама. Улагање у домаћу производњу јаја не доноси само профит, већ и здрав и сигуран производ за тржиште и домаћинство.

ПЕПЕЛНИЦА ВИНОВЕ ЛОЗЕ

(*Uncinula necator*)

Никола Миленковић
Мастер инжењер заштите биља

Ову болест проузрокује гљива *Uncinula necator*, која презимљава у облику мицелије између љуспица пупољака или у облику клеистотеција (плодоносна тела). Ова гљива се на виновој лози јавља од раног пролећа, па све до краја вегетационог периода.

За разлику од пламењаче која захтева период топлог времена са одређеном количином влаге, за развој пепелнице присуство влаге није неопходно. Ширење пепелнице се може одвијати и у време дужег сушног периода. Симптоми ове болести јављају се на свим зеленим деловима винове лозе. Обилно ђубрење азотом, изостанак уклањања вишка зелене масе као и остављање великог броја ластара због рода, погодују појави и развоју пепелнице. На листу симптоми обољења се јављају у виду сивкасте превлаке. Листови могу да буду заражени у било којој фази развоја. Млади листови се коврцају након чега се суше и пропадају. На гроздовима се испољавају највеће штете које ова гљива може проузроковати. Нападнуте бобице заостају у развоју, пуцају, смежурају се и пропадају. Мере контроле пепелнице винове лозе подразумевају: гајење отпорних сорти, уклањање листова који се налазе уз гроздове, са циљем што бољег проветравања и лакшег спровођења хемијских мере заштите.

СУЗБИЈАЊЕ

СКЛАДИШНИХ ИНСЕКТА

Тања Давидовић
инжењер спец.

Струковних студија за заштиту биља

На који начин и како правилно заштити житарице, грахорице, и друге усеве који су смештени у складишту. Након завршетка жетве житарица, у складишту се наставља очување квалитета. Пре складиштења пољопривредних производа препорука је да се очисте магацини, шупе, оставе, силоси и сви остали складишни простори. Складишни инсекти, примарни и секундарни. Директне мере сузбијања складишних инсеката обухватају физичке и хемијске мере. Ускладиштено жито и производе од жита напада и оштећује велики број организама као што су инсекти, гриње, микроорганизми, глодари и птице. Током године се у складишта

изгуби око 15% зрених производа, од чега највећи део штете и до 80% проузоркују инсекти који су штетни. Најзначајнији инсекти који могу да утичу на квалитет и количину ускладиштеног производа (житарица) у складишту су: житни жижак, житни мољак, кукурузни жижак, амбарев мољак, брашнени мољак, мали и велики брашнар, пасуљев жижак. Према начину живота штетни складишни инсекти се сврставају у примарне и секундарне. Примарне штеточине су економски најзначајније, јер оне нападају и оштећују цела зрна и развијају се у њима. Најпознатије врсте из реда Coleoptera (тврдокрилци) су жишци фамилија Curculionidae, а из реда Lepidoptera- лептири, мољци из фамилија Gelechiidae I Tineidae. Секундарне штеточине нападају само оштећена жита у току жетве, транспорта или очувања у неадекватним складишним условима.

Житни мољак (*Sitophilus granarius*) је једна од најзначајнијих складишних штеточина кукуруза и пшенице. Житни жижак има више генерација годишње, имаго (одрастао инсекат) је величине око 4мм, браон до црне боје. Житни жижак живи искључиво у складиштима, хранећи се и размножавајући у свим врстама стрних жита, кукурузу и пиринчу. Женка полаже јаја у само зрно. Испилене ларве развијају се и хране у зрну и могу да поједу и очисте 70% семена. Кукурузни жижак (*Sitophilus zeamais*) по изгледу је сличан жишци пиринча. Житни мољак (*Sitotritiga cerealella*) је једна од најзначајнијих складишних штеточина кукуруза и пшенице. Лептир је жућкасто-браон боје,

дужине око 10мм. Штету чини ларва која се храни семеном. Женка ове штеточине полаже јаја у зрно или између зрна. Испилена ларва се убуши у зрно хранећи се унутрашњости семена. Таква зрна губе употребну вредност. У случају топлих лета и благих зима може доћи до већег броја генерација, што доводи и до прекобројности ове штеточине, а самим тим и великих губитака. Мали брашнар (*Tribolium confusum*) је највише присутан у млиновима и пекарама. Напада брашно, мекиње, све врсте жита, суво воће, поврће, сточну храну и чоколаду. Имаго је кестењасто браон. Велики брашнар (*Tenebrio molitor*) је највећа складишна штеточина међу инсектима. Црне је боје и дужине 15мм. Напада жита и све прерађевине од жита, кромпир, месо чак и дрво. Велике штете причињава дрвеним млиновима у које се завлачи ради чаурења.

У физичке мере сузбијања складишних инсеката убрајају се екстремне температуре и инертна прашина. Температуре изван оптималних вредности 25-33 степени, се могу користити као један од начина за сузбијање, јер на тим температурама складишни инсекти престају да се хране односно умињавају.

Хемијске мере подразумевају примену контактних инсектицида или фумиганата. Контактни инсектициди имају низ предности у односу на фумиганте јер су мање опасна за лица која врше третирање, сузбијају инсекте. Ови инсектициди су намењени за третман ускладиштеног простора и за третман биљних производа при уношењу у складиштење.

■ ЗАШТИТА ДУЊА ■

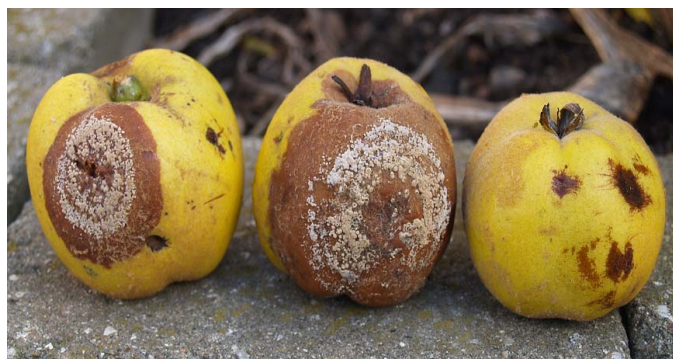

Евица Радоњић

Дипломирани инжењер агрономије

Дуња (*Cydonia oblonga*) се убраја у најцењеније врсте воћа за прераду. На плодовима јабучастих воћака се сваке године у већој или мањој мери развија трулеж коју узрокује *Monilinia fructigena*. Примарни узрок ове штеточине је појава јабучног смотавца (*Cydia pomonella*).

ипак развијају и формирају плодове. На пресеку таквог плода примећује се промена боје у смеђу и настаје мека трулеж. Кад такви плодови постигну величину лешника најчешће се нагло осуше с неколико листова који расту из исте плодне гранчице. Касније инфицирани плодови мумифицирају и остају на стаблу. Гљива презимљава у мумифицираним плодовима на стаблу или земљи. У пролеће се формирају инфективне конидије које примарно шире патолошке поремећаје на лишћу и цветовима.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ

Зимском резидбом се обавезно уклањају мумифицирани плодови заједно са зараженом

Монилија дуње (*Monilinia linhartiana*). Паразитира искључиво на дуњи. Први симптоми се појављују почетком цветања. Болест се преноси инсектима, ветром и капима кише. Из примарно зараженог лишћа током вегетације секундарно се шири на цветове, ново лишће и младе плодове. Заражене латике личе штети од мрза. Поједини цветови се

гранчицом. Орезани делови се обавезно износе и спаљују. Пред кретање вегетације обавља се заштита бакарним препаратима. Пред отварање пупољака фунгициди из групе анилино-пиримидина а ако је кишовито време више дана онда у вечерњим сатима а.м. fosepil-aluminijum ili Ciprodinil 8-10 дана после претходног.

Црна пегавост лишћа (*Diplocarpon maculatum*)

Болест се развија на лишћу и плодовима, понекад и на младарима. На оболелом лишћу јављају се жућкасто-црвенкасте пеге величине 1-4мм, а оне спајањем

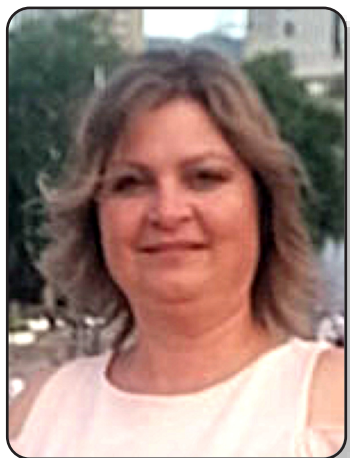
повећавају оболелу површину лишћа, па долази до сушења и опадања. У средини пеге примећују се црна испупчења, конидије, које се лако расејавају и служе за ширење болести.

На опалом лишћу паразит ствара перитеције и оне свој развој завршавају у пролеће, а аскоспоре остварују примарне заразе. На плодовима пеге су црвено-смеђе до тамне боје.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ

Мере заштите и избор фунгицида је као против монилије.

БИОПЕСТИЦИДИ

Сања Станојевић
специјалиста струковних студија
заштите биља

Због специфичности органске производње, нарочито ограничења у избору препарата за заштиту биља, неопходно је комбиновати све доступне мере у циљу решавања проблема у заштити биља. Ту се подразумевају агротехничке, биолошке и хемијске мере. Примена синтетичких препарата у органској производњи није дозвољена.

Под појмом биопестициди подразумевају се средства за заштиту биља која за активну материју имају супстанцу која је природног порекла. У овој групи пестицида не налазе се само пестициди који се користе у органској производњи, многе од њих се користе и у

конвенционалној производњи и све више немају своју конвенционалну замену.

Биопестициде можемо поделити према пореклу активне материје на оне чија је активна материја биљног порекла, микроорганизми, минерали, уља...

Највећи број биопестицида има активну материју биљног порекла. То су најчешће екстракти биљака или одређених биљних органа (корен, лист, плод, семенка, цвет...). најпознатији је пиретрин. Биопестициди се употребљавају против штеточина и изазивача болести, имају кратку каренцу и брзо се разграђују. Могу имати контактну или системичну деловање.

Такође се могу користити и разни приправици који се могу направити у домаћинству: чорбе, мацерат и ферментисани екстракти. Биљке погодне за справљање био препарата су: коприва, бухач, дуван, раставић, црни и бео лук, хајдучка трава, гавез, камилица, кадифица, маслацик, дрво ним.

Биопестициди могу за активну материју имати и сапине и уља. Ови препарати делују тако што физички уништавају патогене.

Биопестициди који за активну материју имају живе микроорганизме, у себи могу да садрже бактерије, гљиве, вирусе, нематодне. Примена ових препарата у пољопривреди је све већа што поазује чињеница да се за сузбијање ровца (*Gryllotalpa gryllotalpa*) све мање користе инсектициди, већ се за ову намену користе биолошки препарати који у себи садрже нематодне (*Steinernema scapterisci*) које паразитирају ровца. Биопрепарати на бази гљивица имају своју примену у сузбијању кромпирове златице и сиве трулежи. Када су у питању вируси биопрепарати су нашли своју примену у сузбијању совице. Биопрепарати на бази

бактерија најчешће садрже бактерије из следећих родова: *Azospirillum*, *Bacillus*, *Enterobacter*, *Klebsiella*, *Pseudomonas* и *Rhizobium*, при чему се број врста и родова бактерија које се употребљавају у ову сврху сваком даном све више повећава. Асоцијативни микроорганизми који колонизују унутрашње биљно ткиво корена, стабла или листа, су такође способни да фиксирају азот, и да на тај начин позитивно утичу на раст биљке. Микроорганизми пиринча, кукуруза, шећерне трске, као што су *Azotobacter diazotrophicus*, *Herbaspirillum seropedicae*, *Azoarcus* spp., *Enterobacter asburiae* и *Burkholderia* spp. у случају недостатка извора азота у земљишту фиксирају азот из атмосфере. Биопрепарати на бази ових бактерија користе се у производњи сунцокрета, мркве, лука, шећерне репе, парадајза, пшенице и пиринча, јер могу да обезбеде око 30% азота потребног за нормалан раст и развој ових биљака.

За биопестициде је карактеристично да нису штетни за околину, не остављају токсичне остатке у земљишту и биљкама, брзо се разграђују, већином су веома селективни тј. утичу само на онај патоген којем су намењени, али постоје и они који су токсични и за неку другу врсту па је и овде потребан опрез и познавање дејства активне материје, користе се у мањим количинама него пестициди а резистентност патогена је далеко мања него случају примене синтетичких пестицида.

Недостаци биопестицида су кратко време деловања и дужи период почетка деловања што изискује већи број третирања, токсичност појединих биопестицида и за корисне инсекте, а у неким случајевима потребно је пажљиво руковање од стране људи јер могу изазвати тровање или алергијске реакције.

ВИШЕГОДИШЊЕ ЖИТАРИЦЕ

Дошовић Саво

дипломирани инжењер агрономије

Вишегодишње житарице нису далека будућност ни за нас, иако се о њима врло мало зна и говори. Из тог разлога покушаћемо да упознамо пољопривреднике са овом врстом житарица.

Наши пољопривредници углавном гаје једногодишње биљне културе које, расту, рађају и затим бивају пожњевене током исте сезоне. За пољопривреднике то значи да сваке године морају да припреме земљиште и изнова сеју, што поред трошкова којима су изложени и приходе чини мање извесним, посебно када су као сада, цене горива и хемије нагло порасле.

Било би идеално када бисмо гајене усева могли да посадимо једном и да затим, током више година наставимо да убирамо плодове са истих биљака.

Светски институти, као на пример Институту за земљиште у Канзасу раде на укрштању усева и претварању култура, попут пшенице, из једногодишње у вишегодишње биљке.

НАУЧНЕ МЕТОДЕ

Један начин је укрштање постојећих једногодишњих усева са даљим вишегодишњим рођацима. Када је успешно, оваквим оплећењањем се добијају биљке, које одржавају **принос и квалитет семена сличан једногодишњем родитељу, док наслеђују вишегодишњи начин живота** од другог родитеља.

Други начин је припитомљавање вишегодишњих усева са пожељним одликама. Оно почиње идентификацијом врста са једном и или више добрих карактеристика, као што су: висок и конзистентан принос семена, синхроно цветање, сазревање и задржавање семена (који се такође назива неломљивост).

Даљом селекцијом најбољих биљака врши се унакрсно опрашивање, а добијено семе се сади како би се произвела следећа побољшана популација за размножавање.

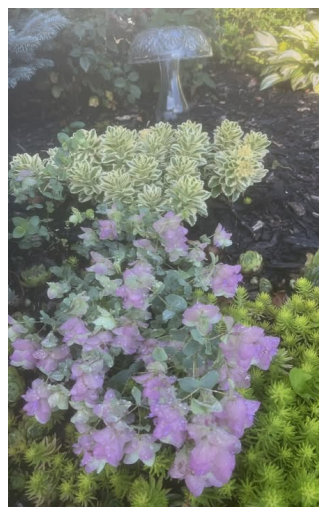
1. Вишегодишње биљке не морају бити поново засејане или пресађене сваке године, тако да није потребно годишње орање или примена хемије за борбу против корова и болести. Гајене културе такмиче се са коровским биљкама за светлост храну и воду и због тога их пољопривредници сузбијају механички или хемијски. На тај начин се нарушава структура и плодност земљишта, а ослобађа се и значајна количина угљеника који завршава у атмосфери као ЦО₂.
2. Вишегодишњи засади су робусни, штите земљиште од ерозије и побољшавају структуру земљишта. Они повећавају задржавање хранљивих материја у екосистему, складиштење угљеника у земљишту и инфилтрацију воде, и могу допринети прилагођавању и ублажавању климатских промена. Све у свему, они помажу да се осигура сигурност хране и воде на дужи рок.

3. Такође, вишегодишњи засади смањују потребу за скупим инпутима и своде оперативне трошкове обраде земљишта и садње на минимум, чиме доприносе смањењу економске нестабилности са којом се пољопривредни произвођачи стално сусрећу.

С обзиром да житарице чине преко 70% наше глобалне калоријске потрошње и преко 70% наших глобалних пољопривредних површина, прелазак са годишњег модела на вишегодишњи модел је најбоља шанса коју имамо да створимо истински регенеративну будућност хране.

ВИШЕГОДИШЊЕ ЖИТАРИЦЕ: ВИШЕГОДИШЊИ СИРАК

Сирак је тропска трава која је прво припитомљена као култура у подсахарској Африци. Попут једногодишњег сирака, вишегодишњи хибриди одржавају добар принос семена, али још увек није постигнута одговарајућа величина и укус семена. Вишегодишњи хибриди Института за земљиште се тестирају у неколико субсахарских афричких земаља како би се утврдило да ли могу да опстану током сушних сезона.

ВИШЕГОДИШЊЕ ЖИТАРИЦЕ: ВИШЕГОДИШЊА ПШЕНИЦА

Произведени хибриди настали су укрштањем једногодишњих врста пшенице – посебно дурум пшенице која се користи за прављење тестенина – са врстама пшеничне траве, укључујући средње пшеничне траве.

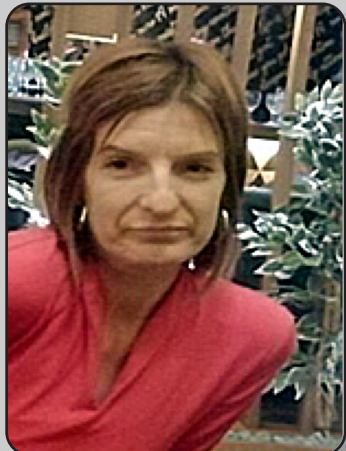

ВИШЕГОДИШЊЕ ЖИТАРИЦЕ: ВИШЕГОДИШЊИ ПИРИНАЧ

На пољопривредном факултету у Јунану у Кини, развијен је вишегодишњи пиринач који рађа два пута годишње и до сада је осам пута пожњевен.

Извор: www.agromedia.rs

ДОБРА ПОЉОПРИВРЕДНА ПРАКСА

Ивана Обрадовић

Мастер инжењер заштите биља

ДПП представља примену одређених радњи у процесу производње.

Концепт добре пољопривредне праксе заснива се на примени искуства везаних за коришћење природних ресурса на одржив начин. То подразумева примену одређених поступака у процесу производње и у суштини представља интеграцију добро постављеног процеса рада и добро постављене контроле. Циљ добре пољопривредне праксе је производња безбедне и здраве хране, остварење економске вредности и заштите животне средине. Корист од примене добре пољопривредне праксе имају пољопривредни произвођачи који ће остварити бољу вредност производа и бољи приступ на тржишту, потрошачи који ће имати здравствено безбедну и квалитетну храну, човечанство које ће живети у чистијој животној средини.

Принципи добре пољопривредне праксе, представљају основу за сваки производни систем у оквиру агроекосистема. Принципи добре праксе обухватају ресурсе сврстане у 11 елемената: земљиште, вода, биљна производња, заштита биља, сточарска производња, здравље и добробит животиња, природа и складиштење на фарми, управљање енергијом и отпадом, добробит, здравље људи и заштита животне средине. Земљиште представља природни ресурс. Плодност земљишта је потребно одржавати а добра пракса у управљању земљиштем подразумева:

- Управљање производњом у складу са потенцијалом земљишта – вођење књиге поља, односно евиденције о биљној производњи,

- Примена хемиских средстава и органских и неорганских ђубрива у количинама, роковима и методама које одговарају захтевима а уједно обезбеђују здравље људи и очување животне средине.

У оквиру биљне производње на основу потребе потрошача и тржишта, начин гајења зависи од расположивих инпута, места усева у плодоређу, контроле штеточина и болести. Одржавање здравља биља је важно за успешну пољопривредну производњу. То захтева дугорочну стратегију, која подразумева плодоређ, употребу сорти отпорних на болести и штеточине уз минималну употребу хемиских средстава за спречавање болести, штеточина и корова.

Евиденција радова и третирања представља кључну активност у организацији као и примену агро и помотехничких мера у биљној производњи. Кључну улогу има Прогнозно извештајна служба, која прати појаву болести и штеточина и сигнализира кад је најбољи моменат за сузбијање односно кад исте достигну праг штетности. Поштовањем свих принципа имаћемо одрживу пољопривредну производњу са циљем економски успешне производње уз заштиту људског здравља и животне средине.

ПОШТОВАНИ ПОЉОПРИВРЕДНИ ПРОИЗВОЂАЧИ,

Уколико желите да купите одређене пољопривредне производе (воће, поврће, житарице или живу стоку) посетите сајт Агро понуда или нам се обратите ако желите нешто да огласите на продају коко би Ваш производ поставили на сајт <http://www.agroponuda.com/>

Ponuda poljoprivrednih proizvoda

Proizvod Grad

- Any - - Any -

Pretraži

Уколико желите огласити продају Ваших пољопривредних производа (биљна и сточарска) можете се јавити саветодавцима Пољопривредне саветодавне и стручне службе Куршумлија у просторијама службе.

СИСТЕМ ТРЖИШНИХ ИНФОРМАЦИЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ СРБИЈЕ 2024-2025.

R.Br.	Proizvod	Veličina	Pakovanje	Poreklo	Jed.mere	Cena(din)			Trend	Ponuda	Komentar
						min	max	dom			
1	Cvekla (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	100.00	120.00	120.00	bez promene	prosečna	
2	Karfiol (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	90.00	100.00	100.00	-	prosečna	
3	Krastavac (salatar)	srednja	standardno	Domaće	kg	180.00	200.00	200.00	rast	prosečna	
4	Krompir (beli)	srednja	standardno	Domaće	kg	90.00	120.00	100.00	bez promene	prosečna	
5	Kupus (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	70.00	80.00	80.00	-	prosečna	
6	Kupus (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	100.00	120.00	120.00	-	prosečna	crveni
7	Luk beli (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	600.00	700.00	700.00	rast	prosečna	
8	Luk crni (mladi)	srednja	standardno	Domaće	veza	50.00	60.00	60.00	rast	prosečna	
9	Luk crni (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(Holandija)	kg	70.00	80.00	80.00	pad	prosečna	
10	Luk crni (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	100.00	120.00	120.00	rast	prosečna	
11	Paprika (ljuta)	srednja	standardno	Domaće	kg	700.00	800.00	700.00	bez promene	prosečna	
12	Paprika (ostala)	srednja	standardno	Domaće	kg	200.00	230.00	220.00	bez promene	prosečna	
13	Paradajz (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	140.00	150.00	150.00	-	prosečna	
14	Paradajz (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	180.00	200.00	200.00	-	prosečna	PINK
15	Patlidžan (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	220.00	250.00	250.00	-	prosečna	
16	Peršun (lišćar)	srednja	standardno	Domaće	veza	45.00	50.00	50.00	bez promene	prosečna	
17	Praziluk (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	140.00	150.00	150.00	bez promene	prosečna	
18	Tikvice (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	200.00	220.00	220.00	rast	prosečna	
19	Zelena salata (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	komad	90.00	100.00	100.00	bez promene	prosečna	
20	Šargarepa (sve sorte)	srednja	standardno	Domaće	kg	90.00	100.00	100.00	pad	prosečna	
R.Br.	Proizvod	Veličina	Pakovanje	Poreklo	Jed.mere	Cena(din)			Trend	Ponuda	Komentar
						min	max	dom			
1	Banana (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	220.00	220.00	bez promene	prosečna	
2	Grejpfrut (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	260.00	280.00	270.00	rast	prosečna	
3	Jabuka (ostale)	srednja	standardno	Domaće	kg	150.00	200.00	160.00	rast	prosečna	
4	Kivi (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	250.00	260.00	260.00	-	prosečna	korpa
5	Kivi (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	280.00	300.00	300.00	-	prosečna	
6	Kruška (ostale)	srednja	standardno	Domaće	kg	250.00	280.00	260.00	pad	prosečna	
7	Lešnik (očišćen)	srednja	standardno	Domaće	kg	1000.00	1100.00	1000.00	bez promene	prosečna	
8	Limun (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	250.00	280.00	260.00	rast	prosečna	
9	Mandarina (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	200.00	200.00	bez promene	prosečna	
10	Nar (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	300.00	320.00	300.00	pad	prosečna	
11	Orah (očišćen)	srednja	standardno	Domaće	kg	600.00	1000.00	800.00	bez promene	prosečna	
12	Pomorandža (sve sorte)	srednja	standardno	Uvoz(uvoz)	kg	180.00	200.00	200.00	bez promene	prosečna	

**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА
И СТРУЧНА СЛУЖБА
КУРШУМЛИЈА Д.О.О.**

Немањина бр. 13

Пољопривредне
Саветодавне и Стручне
Службе Србије

Министарство пољопривреде,
шумарства и водопривреде
Републике Србије

**БЕСПЛАТНИ СТРУЧНИ САВЕТИ И
ПРЕПОРУКЕ У ПОЉОПРИВРЕДИ**